

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 15Co/131/2023
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6922201386
Dátum vydania rozhodnutia: 21. 08. 2024
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Jaroslav Mikulaj
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2024:6922201386.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, v senáte zloženom z predsedu JUDr. Jaroslava Mikulaja a sudcov JUDr. Jaroslava Galla a JUDr. Klaudie Koskovej, v právnej veci žalobcu: A. B., nar. XX. XX. XXXX, bytom C. XXXX/X, XXX XX D. E., zastúpený: Advokátska kancelária prof. JUDr. Ján Klučka, CSc., s. r. o., Ku Potoku 4, Košice, IČO: 54 725 542, proti žalovanému: Slovenská republika, v mene ktorej koná Ministerstvo vnútra SR, Pribinova 2, Bratislava, IČO: 00 151 866, o zaplatenie nemajetkovej ujmy vo výške 5 000 EUR, na odvolanie žalovaného proti rozsudku Okresného súdu Rimavská Sobota zo dňa 06. 06. 2023, č. k.: 6C/60/2022 - 118, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok okresného súdu v prvom a treťom výroku p o t v r d z u j e.
II. Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 100 % do troch dní od právoplatnosti uznesenia, ktorým súd prvej inštancie rozhodne o ich výške.

odôvodnenie:

Konanie v prvej inštancii

1. Napadnutým rozsudkom okresný súd rozhodol: „Žalovaný je povinný zaplatiť žalobcovi 2.500,00 EUR do 30 dní odo dňa právoplatnosti tohto rozsudku. Súd žalobu žalobcu, ktorou sa domáhal na žalovanom zaplatenia sumy 5.000,00 EUR vo zvyšnej časti nad priznanú sumu 2.500,00 EUR zamieta. Žalovaný je povinný nahradiť žalobcovi trovy konania v rozsahu 100 % z priznanej sumy do troch dní od právoplatnosti uznesenia o výške náhrady trov konania s tým, že o výške trov konania bude rozhodnuté samostatným rozhodnutím po právoplatnosti tohto rozsudku.

2. Žalobca sa žalobou podanou na súd dňa 26. 04. 2022 domáhal zaplatenia 5.000 EUR ako nemajetkovej ujmy v peniazoch. Žalobu odôvodnil porušením práva Európskej únie (EU) k jeho ujme. Jeho týždenný pracovný čas ako príslušníka hasičského zboru SR pravidelne prekračuje 48 hodín, čo je v rozpore so Smernicou 2003/88/ES o niektorých aspektoch organizácie pracovného času. Poukázal na rozhodnutia súdneho dvora EU, ktoré potvrdzujú, že pracovný čas v pohotovostnej službe zahŕňa čas, kedy je pracovník fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a je mu k dispozícii. Tvrdí, že zákon o hasičskom a záchrannom zbere nepotvrdzuje, že služobná pohotovosť hasičov je považovaná za súčasť ich týždenného pracovného času v zmysle práva EU a že uvedené pochybenia spôsobujú škodu príslušníkom hasičského zboru, ktorú si môžu domáhať pred vnútroštátnymi súdmi. Argumentoval tým, že pracovník má právo, aby v členskom štáte EU jeho priemerný týždenný čas neprekračoval týždennú hranicu 48 hodín. V danom prípade nezapočítavanie pracovnej (služobnej) pohotovosti má za následok, že pracuje týždenne dlhšie ako 48 hodín, čím dochádza k porušovaniu jeho práva podľa čl. 6 písm. b/ smernica 2003/88/ES. Boli splnené úniové podmienky založenia zodpovednosti žalovaného za porušenie jeho práva garantovaného čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES, z ktorých vyplýva jeho nárok na náhradu takto spôsobenej škody. Poukázal na judikát ESD vo veci C-429/09, ktorý potvrdil právo

na 48 hodinový pracovný čas pre príslušníkov hasičských zborov a rozhodol, že poškodení jednotlivci majú právo na náhradu, keď sú splnené tri podmienky: cieľom porušenej právnej normy EÚ bolo priznať jednotlivcom práva, porušenie je dostatočne závažné a medzi týmto porušením a škodou spôsobenou poškodeným jednotlivcom existuje priama príčinná súvislosť. Podľa judikatúry ESD pod škodou treba rozumieť škodu, ktorá vznikla žalobcovi v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal nárok, ak by bol maximálny týždenný pracovný čas upravený čl. 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES rešpektovaný. Vzhľadom na procesnú absenciu tak úniovej tak aj špeciálnej vnútroštátnej právnej úpravy by sa mal postup súdu v konaní o náhradu škody spôsobenej porušením únieového práva spravovať existujúcimi vnútroštátnymi pravidlami, t. j. priznať peňažnú náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Primeranosť takto poskytovanej náhrady by mala zabezpečiť účinné zmiernenie vzniknutej nemajetkovej ujmy.

3. Žalovaný vo svojom vyjadrení k podanej žalobe predložil niekoľko námietok a návrhov, na základe ktorých požaduje, aby súd konanie zastavil alebo žalobu zamietol, a zároveň mu priznal nárok na náhradu trov konania. Hlavné argumenty žalovaného sa opierajú o výklad Smernice 2003/88/ES a jej vzťah k pracovným podmienkam príslušníkov Hasičského a záchranného zboru (HaZZ). Poukázal na to, že z čl. 1 ods. 2 Smernice 2003/88/ES vyplýva, že táto smernica sa vzťahuje len na určité pracovné vzťahy, pričom jej pôsobnosť je pozitívne vymedzená v čl. 2 ods. 1 a negatívne vymedzená v čl. 2 ods. 2. Podľa žalovaného sa smernica nevzťahuje na odvetvia a činnosti, ktoré zahŕňajú špecifické úlohy civilnej ochrany, čo je prípad príslušníkov HaZZ. Na podporu svojho tvrdenia žalovaný citoval Smernicu 89/391/EHS, ktorá v čl. 2 ods. 2 výslovne vylučuje jej aplikáciu na činnosti spojené s civilnou ochranou. Podľa žalovaného sa na príslušníkov HaZZ vykonávajúcich zásahové činnosti vzťahuje práve toto negatívne vymedzenie, čo znamená, že ustanovenia Smernice 2003/88/ES nemohli byť porušené, ako to tvrdí žalobca.

4. Žalovaný ďalej argumentuje, že úlohy HaZZ, ktoré zahŕňajú ochranu pred požiarmi a civilnú ochranu obyvateľstva, sú právne subsumovateľné pod "osobitné činnosti služieb civilnej ochrany" uvedené v čl. 2 ods. 2 Smernice 89/391/EHS. Toto tvrdenie podopiera odkazmi na relevantné právne predpisy, konkrétne zákon č. 42/1994 Z. z. o civilnej ochrane obyvateľstva, zákon č. 315/2001 Z. z. o Hasičskom a záchrannom zbere a zákon č. 129/2002 Z. z. o integrovanom záchrannom systéme. Z týchto predpisov vyplýva, že príslušníci HaZZ vykonávajú nielen úlohy v oblasti ochrany pred požiarmi, ale aj významné úlohy v rámci civilnej ochrany, najmä priame záchranné činnosti. Argumentoval, že činnosti vykonávané príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru (HaZZ) pri zásahoch patria medzi osobitné činnosti služieb civilnej ochrany, na ktoré sa Smernica 89/391/EHS nevzťahuje. Smernica 2003/88/ES sa preto na ich služobný čas a odmeňovanie nevzťahuje, čo znamená, že táto oblasť je plne v kompetencii vnútroštátnej právnej úpravy. Z tohto dôvodu sa ustanovenia tejto smernice nemôžu aplikovať na prípad žalobcu, a preto mu nemohla vzniknúť žiadna škoda.

5. V súvislosti s podanou žalobou argumentoval, že žalobu pre netransponovanie smernice môže podať Európska komisia na Európsky súdny dvor (ESD) alebo fyzická či právnická osoba, ktorá bola priamo dotknutá, na vnútroštátny súd členského štátu EÚ. Žalobca však žaloval štát, nie svojho zamestnávateľa, čo podľa žalovaného znamená nedostatok jeho pasívnej vecnej legitímácie. Ďalej tvrdil, že ak žalobca mal dojem, že jeho zamestnávateľ určil pohotovosť nad rámec povolený smernicou, mal na to upozorniť svojho nadriadeného podľa príslušného zákona. Žalobca tak neurobil a za pohotovosť mu boli vyplatené príslušné zložky služobného príjmu alebo bolo poskytnuté náhradné voľno. Žalovaný tiež poukázal na to, že príslušné ustanovenia zákona č. 315/2001 Z. z. definujú služobný čas príslušníkov HaZZ, vrátane služobnej pohotovosti, a umožňujú nerovnomerné rozvrhnutie služobného času. Tieto ustanovenia spolu s kolektívnou zmluvou podľa žalovaného plne transponujú článok 2 ods. 1 Smernice 2003/88/ES. Smernica 2003/88/ES pripúšťa výnimky z maximálneho týždenného pracovného času (48 hodín vrátane nadčasov) za splnenia určitých podmienok, ako je písomný súhlas zamestnanca, vedenie záznamov zamestnávateľom, dodržiavanie bezpečnosti a zdravia pri práci a žiadna ujma pre zamestnanca, ktorý nesúhlasí s prácou nad tento limit. Smernica stanovuje referenčné obdobie na 4 mesiace, s možnosťou predĺženia na 6 alebo 12 mesiacov pre protipožiarné služby. Zákon č. 315/2001 Z. z. a kolektívna zmluva určujú služobný čas hasičov, vrátane možnosti nerovnomerného rozvrhnutia na obdobie 6 mesiacov. Maximálny týždenný služobný čas nie je explicitne uvedený, avšak predpisy upravujú rozsah služobného času a nadčasov, čím efektívne transponujú článok 6 Smernice 2003/88/ES.

6. Žalovaný vo svojej argumentácii poukázal na to, že na úspešné uplatnenie nároku na náhradu škody za porušenie práva EÚ musia byť splnené tri podmienky: 1) právna norma EÚ musí priznávať

jednotlivcom práva, 2) porušenie musí byť dostatočne závažné a 3) musí existovať príčinná súvislosť medzi porušením a spôsobenou škodou. Žalobca však nepreukázal, že by mu vznikla škoda, ani jasne neuviedol, ako k nej malo dôjsť. Napriek tomu, že vykonával služobnú pohotovosť, za ktorú bol riadne odmeňovaný, žalobca nevzniknutie škody nijak neoznámil zamestnávateľovi, čím mu neumožnil predísť alebo obmedziť škodu. Navyše, dôkazné bremeno je na strane žalobcu, ktorý musí preukázať, že skutočne odpracoval nad povolený limit v rozhodnom období. Žalovaný tiež namietal neprimeranú výšku nároku a vzniesol námietku premlčania, pretože žalobca žiada náhradu za obdobie presahujúce zákonnú lehotu dvoch rokov. Na základe uvedených argumentov žalovaný navrhuje, aby súd konanie zastavil alebo žalobu v celom rozsahu zamietol, a zároveň aby mu priznal nárok na náhradu trov konania.

7. Okresný súd po vykonanom dokazovaní dospel k záveru, že nárok je dôvodný, keď neakceptoval námietku žalovaného o nedostatku právomoci okresného súdu, pretože prednosť má únieové právo pred vnútroštátnou právnou úpravou, pričom súdu vyplýva povinnosť vykladať vnútroštátne právne predpisy v súlade s právom EÚ, čím je daná právomoc súdu posudzovať súlad vnútroštátnych právnych predpisov s právom EÚ ako aj právomoc v prípade zistenia nesúladu neaplikovať vnútroštátnu právnú normu, ktorá odporuje právu EÚ. V rozhodovanej veci ide o súkromnoprávny spor fyzickej osoby, hasiča, so Slovenskou republikou, ktorú zastupuje Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky o náhradu škody spôsobenej porušením únieového práva nesprávnym prebratím Smernice 2003/88/ES zákona o hasičskom záchrannom zbere.

8. Za nedôvodnú tiež považoval námietku o nedostatku pasívnej legitímácie, lebo za dodržiavanie, rešpektovanie zabezpečenie dodržiavania práva EÚ sú zodpovedné jednotlivé členské štáty EÚ, keď v danej veci je to Slovenská republika. V tejto súvislosti poukázal na rozsudok Súdneho dvora Európskej únie (ďalej „SD EÚ“ tiež „ESD“) Vo veci C-429/09, Fuß, podľa ktorého v prípade porušenia práva na dodržiavanie 48 hodinového týždenného pracovného času sa poškodený hasič môže dovolávať práva Únie na vyvodenie zodpovednosti orgánov dotknutého členského štátu s cieľom získať náhradu škody vzniknutej v dôsledku porušenia čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 ES.

9. Námietku premlčania posúdil v zmysle § 101 OZ a nepovažoval ju za dôvodnú, lebo náhradu žalobca uplatnil v paušálnej výške.

10. V rozhodnutí poukázal na viaceré rozhodnutia ESD, ktoré sú pre rozhodnutie relevantné a z ktorých aj pri rozhodovaní vychádzal, napr. Otázku, či do rozsahu pracovného času možno zaradiť aj stav pracovnej pohotovosti pracovníkov v prípade hasičov riešil Súdny dvor EU (ESD) vo svojom rozsudku C-429/09 z 25.11.2010 U. / Q., v ktorom uviedol, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu „pracovný čas“ v zmysle Smernice 2003/88/ES; vo veci C-437/05 P. týkajúcej sa pracovnej pohotovosti lekárov na pracovisku Súdny dvor rovnako uviedol, že pracovná pohotovosť, ktorú pracovník vykonáva v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa musí považovať ako celok za „pracovný čas“ v zmysle Smernice 93/104/ES nezávisle od toho, akú prácu dotknutá osoba skutočne vykonávala v priebehu pracovnej pohotovosti; vo veci týkajúcej sa právneho posúdenia režimu pohotovosti lekárskeho záchranárov (C-397/01, X.) uviedol, že časy pracovnej pohotovosti na pracovisku treba v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času. Podľa ESD je rozhodujúcim faktorom pre posúdenie, či sú naplnené charakteristické znaky pojmu pracovný čas v pohotovostnej službe, ktorú pracovník vykonáva na svojom pracovisku, skutočnosť, že je povinný byť fyzicky prítomný na mieste určenom zamestnávateľom a byť mu k dispozícii, aby v prípade potreby mohol okamžite poskytnúť primerané služby. Preto je tieto povinnosti potrebné považovať za výkon pracovnej činnosti pracovníka (Rozsudok ESD C-14/04, Dellas. bod 48, 58) ako aj na rozsudok vo veci C-429/09 U. v bode 33 konštatuje, že čl. 6 písm. b) Smernice 2003/88 predstavuje pravidlo sociálneho práva Únie s osobitným významom, z ktorého má mať prospech každý pracovník, keďže je minimálnou požiadavkou určenou na zaistenie bezpečnosti a ochrany jeho zdravia, ktoré ukladá členským štátom povinnosť stanoviť 48 hodinovú hranicu pre priemerný týždenný pracovný čas, v súvislosti s ktorou je výslovne stanovené, že zahŕňa nadčasy a od ktorej sa v prípade neprebratia článku 22 ods. 1 tejto smernice do vnútroštátneho práva nemožno v žiadnom prípade odchýliť, pokiaľ ide o také činnosti, ako je činnosť hasičov, o ktorú ide vo veci samej, hoci by k tomu došlo len prostredníctvom súhlasu dotknutého pracovníka (rozsudky ESD C-397/01 až C-403/01).

11. Žalobca, ktorý pracuje ako hasič v štátnej službe, tvrdil, že v období od 24. apríla 2019 do 23. apríla 2022 prekročil priemerný týždenný pracovný čas stanovený v článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, čo mu dáva nárok na odškodnenie za porušenie tohto práva. Súd uznal, že hoci v každom mesiaci nedošlo k prekročeniu 48-hodinového priemerného týždenného pracovného času, vo väčšine prípadov tento čas výrazne presiahol, najmä ak sa započítala aj pohotovosť strávená na pracovisku. Súd preto považoval prehľady predložené žalobcom za správne, keďže zástupca žalovaného ich nenamietal.

12. Súd sa stotožnil s názorom žalobcu, že služobná pohotovosť nie je považovaná za výkon štátnej služby, ale skôr za stav pripravenosti na jej prípadné vykonanie. Podľa zákona č. 315/2001 Z. z. sa služobná pohotovosť, ak sa počas nej vykoná štátna služba, považuje za nadčas. Služobná pohotovosť sa odmeňuje peňažnou náhradou, ktorá nemá povahu služobného platu. Súd preto dospel k záveru, že Smernica 2003/88/ES nebola správne transformovaná do slovenského práva, konkrétne do zákona č. 315/2001 Z. z.

13. Súd dospel k záveru, že sú splnené podmienky pre nárok jednotlivca na náhradu škody za porušenie práva Európskej únie. Podľa súdu smernica 2003/88/ES priznáva jednotlivcom práva a jej porušenie je dostatočne závažné, keďže ide o zjavné porušenie judikatúry Súdneho dvora EÚ. Konkrétne ide o prekročenie maximálneho týždenného pracovného času vrátane pohotovostnej služby, ktorá sa musí považovať za pracovný čas. Súd tiež uznal priamu príčinnú súvislosť medzi týmto porušením a škodou, ktorá vznikla žalobcovi z dôvodu straty času na odpočinok. Na základe toho súd žalobu žalobcu považoval za dôvodnú.

14. Žalovaný vzniesol námietku miestnej príslušnosti tunajšieho súdu, tvrdil, že príslušným súdom by mal byť Okresný súd Bratislava I. podľa § 15 ods. 1 CSP. Súd však rozhodol, že je vhodné aplikovať ustanovenie § 19 písm. b) CSP, ktoré sa týka osobitnej miestnej príslušnosti. Toto ustanovenie umožňuje, aby súd, v obvode ktorého došlo k udalosti zakladajúcej právo na náhradu škody, bol miestne príslušný na konanie. Súd zohľadnil, že v obvode tamojšieho súdu nastala skutočnosť, ktorá zakladá právo na náhradu škody, preto tento súd považoval za miestne príslušný, okrem všeobecného súdu žalovaného. Žalobca mal možnosť vybrať si súd podľa osobitnej miestnej príslušnosti, a keďže žalobu podal na tunajší súd, ten je na prejednanie veci miestne príslušný. Námietku miestnej príslušnosti súd zamietol v súlade s § 42 CSP a rozhodnutie o miestnej príslušnosti vychádzalo z tejto právnej konštrukcie.

15. K námietke žalovaného, že žalobca neodôvodnil výšku ujmy, uviedol, že žalobca v žalobe dostatočne opísal rozhodujúce skutočnosti a preukázal predpoklady na vznik zodpovednosti žalovaného za škodu. Uplatnil nárok na náhradu nemajetkovej ujmy za zásah do osobnosti spôsobený porušením článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, poukazujúc na to, že žalovaný nezabezpečil správne prebranie smernice do slovenského práva. Žalobca uviedol príčinnú súvislosť medzi neprebratím smernice a zásahom do jeho osobnosti, ktorý sa prejavuje v nadmernom pracovnom čase, porušovaní jeho práva na odpočinok a na súkromný život.

16. Žalobca predložil prehľad odpracovaných hodín v sledovanom období, ktorý žalovaný nenamietal. Súd preto konštatoval, že žalobca uviedol rozhodujúce skutočnosti v dostatočnej miere, a preto nevyzval žalobcu na doplnenie dôkazov. Žalobca navrhol a na pojednávaní aj vykonal svoj výsluch, ktorý konkretizoval podstatné skutočnosti týkajúce sa jeho nároku.

17. Poukázal na rozhodnutie ESD vo veci C-397/01 Pfeiffer, v ktorom určil, že Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje aj na hasičov pri výkone služby v obvyklých podmienkach. Výnimka z čl. 2 ods. 2 smernice 89/391/EHS, ktorá sa týka výnimočných situácií ako katastrofy, atentát alebo veľká havária, je určená na situácie, kde nie je možné rozvrhnúť pracovný čas. Táto výnimka sa podľa SD EÚ nevzťahuje na bežný výkon služby hasičov, a preto nemá aplikáciu v bežných podmienkach, ako je uvedené v žalovanej veci.

18. Súd uviedol, že tvrdenie žalovaného o nevyvinutí snahy žalobcu na predchádzanie ujme, keďže neinformoval zamestnávateľa o odmietaní vykonávať služobnú pohotovosť, nemá oporu v judikatúre Súdneho dvora EÚ. Podľa ustálenej judikatúry (rozsudky C-104/89, C-37/90, C-46/93, C-48/93) je síce zásadou, že poškodená osoba by mala vyvinúť primerané úsilie na obmedzenie škody, avšak Súdny dvor uznáva, že podmienka využitia všetkých právnych prostriedkov nemôže byť neprijateľná alebo nezrozumiteľná, najmä ak by to spôsobilo nadmerné ťažkosti (rozsudok C-445/06, C-429/09). V kontexte smernice 2003/88/ES je potrebné chrániť práva pracovníka, ktorý je v pracovnoprávnom vzťahu slabšou

stranou. Preto nie je primerané požadovať, aby pracovník, ako napríklad hasiči, najprv podával žiadosť zamestnávateľovi pred uplatnením nároku na náhradu škody. Takéto požiadavky by sa považovali za porušenie zásady efektivity a mohli by neprijateľne prenášať zodpovednosť za dodržiavanie práva Únie na jednotlivcov.

19. Poukázal na to, že únieové právo neobsahuje konkrétne ustanovenia na výpočet škody, ale stanovuje, že podmienky na náhradu škody musia byť minimálne rovnaké ako podmienky vnútroštátnych právnych náprav (zásada ekvivalencie) a nesmú byť také, aby znemožnili alebo nadmerne sťažili získanie náhrady (zásada efektivity). Žalobca tvrdil, že ujma, ktorú utrpel, je nemajetková a má byť riešená v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi, konkrétne § 11-13 Občianskeho zákonníka. Súd sa stotožnil s názorom žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v súvislosti so stratou odpočinku. Podľa ustálenej judikatúry ESD, ak neexistuje konkrétna úprava v práve Spoločenstva, členské štáty určujú príslušné súdy a procesné podmienky na ochranu práv vyplývajúcich z práva Spoločenstva. Členské štáty sú povinné poskytnúť náhradu za škodu v súlade s vnútroštátnymi predpismi, pričom tieto musia dodržiavať princípy ekvivalencie a efektivity.

20. Súd dospel k záveru, že nárok na náhradu nemajetkovej ujmy nie je v zákonnej úprave vymedzený reštriktívne a nie je obmedzený len na vopred definované následky. Podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka môže byť náhrada nemajetkovej ujmy priznaná aj za dôvody, ktoré sú uvedené ako príklady, ale nie sú úplným zoznamom všetkých možných prípadov. Nárok na náhradu nemajetkovej ujmy sa teda nevzťahuje iba na prípady, kde došlo k zníženiu dôstojnosti alebo vážnosti osoby v spoločnosti, ale môže byť priznaný aj za iné vážne následky na osobnostných právach dotknutého jedinca. Žalobca svoj nárok na náhradu škody spájal s porušením práva na odpočinok a zásahom do voľného času stráveného s rodinou, čo súd posúdil ako nemajetkovú ujmu. Tento prístup je v súlade s cieľmi Smerníc 89/391/EHS a 2003/88/ES, ktoré sa zameriavajú na prevenciu pracovných úrazov a chorôb z povolania. Smernice sa snažia zlepšiť bezpečnostné a ochranné opatrenia pre pracovníkov, pričom dôraz kladú na zabezpečenie primeraného času na odpočinok. Tento čas na odpočinok musí byť vyjadrený v jednotkách času (dňoch, hodinách) a má za cieľ zabrániť úrazom spôsobeným vyčerpaním alebo nepravdivým rozvrhnutím práce, čím sa chráni zdravie pracovníkov. Žalobca bol v dôsledku nesprávneho rozvrhu pracovného času, ktorý bol v rozpore s právom Únie, ukrátený o voľný čas, ktorý by inak využil na osobný, rodinný a priateľský život, ako aj na fyzickú a psychickú relaxáciu. Nerešpektovaním článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES došlo k zásahu do jeho práv na súkromný a rodinný život a na ochranu zdravia, čo oprávňuje žalobcu na primerané odškodnenie. Tento zásah je považovaný za závažný, keďže ide o nevratnú stratu voľného času a času na regeneráciu, kde samotné konštatovanie porušenia práva nie je dostatočné. Peňažná náhrada by mala byť dostatočne vysoká na to, aby splnila svoju úlohu odškodnenia, ale nie neprimerane vysoká. Dlhodobé nerešpektovanie limitov pracovného času poškodzovalo zdravie žalobcu a vážne zasahovalo do kvality jeho života. Každú tretiu noc prebdie a je často povolán na prácu alebo školenie aj počas svojho oddychu, čo preukazuje zásah do jeho osobnostnej sféry, práva na oddych a práva disponovať so svojím voľným časom.

21. Súd priznal žalobcovi náhradu vo výške 2.500 EUR pri zohľadnení doby porušenia práva, ktorý stav trval nepretržite za sledované obdobie, ale trval aj pred týmto obdobím a aj v čase rozhodovania súdu. Súd pri rozhodovaní o náhrade nemajetkovej ujmy zohľadnil, že hoci žalobca neuviedol konkrétne negatívne následky zásahu na jeho rodinný, spoločenský život alebo zdravotný stav, priznal, že jeho pracovný režim ho zaťažuje. Vzhľadom na to, že každú tretiu noc je nevyspatý a má problém plánovať svoj čas s rodinou a priateľmi, súd tiež zohľadnil rozhodnutia iných súdov v podobných prípadoch. Po zvážení rozhodnutí ďalších súdov, ktoré priznali náhradu v sume od 2.000 EUR do 2.500 EUR, súd považoval za primerané priznať žalobcovi náhradu vo výške 2.500 EUR. Z tohto dôvodu zamietol žalobu v časti o zaplatenie ďalších 2.500 EUR.

22. O nároku na náhradu trov konania rozhodol podľa § 262 ods. 1 a § 255 ods. 1 CSP, vychádzajúc zo zásady pomeru úspechu vo veci. Táto zásada sa aplikuje aj v prípadoch, kde výška plnenia závisí od úvahy súdu. Žalobca nie je považovaný za procesne neúspešného, ak mu bola priznaná aspoň časť nároku, pretože nie je možné predvídať výsledok na základe úvahy súdu. V tomto prípade, kde bol úspech žalobcu závislý od úvahy súdu, súd považoval žalobcu za úspešného v plnom rozsahu, ale len vo vzťahu k priznanej sume 2.500 EUR.

Odvolanie

23. Proti rozsudku okresného súdu vo výrokoch I. a III. podal odvolanie žalovaný z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), f) a h) CSP. Namietol, že na to, aby mohol súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku skonštatovať, že uplatnený nárok žalobcu je dôvodný, musel by žalobca v prvom rade preukázať, že zákon č. 315/2001 Z. z. prebral Smernicu 2003/88/ES nesprávne, t. j. žalobca by musel preukázať na také ustanovenia zákona, ktoré by boli v rozpore s touto smernicou. Žalovaný tiež namietol právomoc všeobecného súdu posudzovať súlad slovenských zákonov alebo iných všeobecne záväzných právnych predpisov platných na území Slovenskej republiky so smernicou Európskej únie, pokiaľ súd prvej inštancie konštatoval, že obsah Smernice 2003/88/ES bol do zákona č. 315/2001 Z. z. prevzatý nesprávne. Súd prvej inštancie si takýto záver nemohol osvojiť ani ako predbežnú právnu otázku, nakoľko dôsledky a aplikácia takéhoto konštatovania by presiahli predmet súdneho sporu, kde sa posudzuje len individuálny nárok žalobcu na náhradu škody, či nemajetkovej ujmy. Podľa názoru žalovaného tak napadnutý rozsudok vykazuje znaky arbitrárnosti. Žalovaný tiež namietol svoju pasívnu legitimitáciu. Zdôraznil, že je nevyhnutné rozlišovať medzi Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky ako dvomi samostatnými subjektmi, ktorých postavenie v súdnom konaní ani v pracovnoprávných vzťahoch nemožno zamieňať. Poukázal tiež na to, že ak sa žalobca domnieval, že Slovenská republika v pôsobnosti Ministerstva vnútra Slovenskej republiky nesprávne prebrala Smernicu 2003/88/ES do zákona č. 315/2001 Z. z., musel práve žalobca preukázať, v čom vidí zásadné pochybenie, pre ktoré by mohla vzniknúť škoda, k čomu nemohlo dôjsť bez porovnania zákona so smernicou. Miera zodpovednosti za prípadný vznik škody sa musí medzi dvomi samostatnými subjektmi (Slovenskou republikou a Ministerstvom vnútra Slovenskej republiky, resp. Hasičským záchranným zborom) rozlišovať. K pôsobnosti Smernice 2003/88/ES žalovaný uviedol, že podľa jeho názoru súd prvej inštancie nesprávne právne posúdil aj pôsobnosť tejto smernice, ktorá sa na služobný pomer príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vzhľadom na charakter vykonávaných činností, a tým spojený rozvrh služobného času nevzťahuje v plnom rozsahu. Podľa názoru žalovaného štátnu službu príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykonávajúcej zásahovú činnosť možno jednoznačne subsumovať pod negatívne vymedzenie pôsobnosti Smernice 89/391/EHS v článku 2 ods. 2. Oproti štandardným pracovnoprávnym vzťahom štátna služba príslušníkov Hasičského a záchranného zboru vykazuje aj špecifickú štátnej služby príslušníkov policajného zboru ako aj profesionálnych vojakov. Hasičský a záchranný zbor, resp. jeho príslušníci vykonávajúci zásahovú činnosť, plnia okrem úloh na úseku ochrany pred požiarmi aj úlohy na úseku civilnej ochrany obyvateľstva predovšetkým v oblasti priameho výkonu záchranných činností. Z tohto dôvodu sú činnosti vykonávané príslušníkmi Hasičského a záchranného zboru pri zásahovej činnosti práve tými osobitnými činnosťami služieb civilnej obrany, na ktoré sa Smernica 89/391/EHS nevzťahuje.

24. K nároku na náhradu škody žalovaný uviedol, že žalobca neosvedčil, že by mu vznikol nárok na náhradu škody nejakým spôsobom. Žalovanému nie je zrejmé, ako žalobcovi mohla vzniknúť ním uplatnená škoda tým, že vykonával nariadenú služobnú pohotovosť, za ktorú bol odmeňovaný. Pokiaľ súd prvej inštancie napriek všetkým skutočnostiach dospel k záveru, že služobná pohotovosť, ktorú vykonáva žalobca a za ktorú je riadne odmeňovaný, je pracovným časom, a teda má sa zarátavať do pracovného fondu, samo o sebe to ešte nie je dôvodom na priznanie nároku na náhradu škody. Čo sa týka posúdenia, či došlo v prípade žalobcu k porušeniu práva na maximálne 48 hodinový týždenný pracovný čas, bolo by potrebné zo strany žalobcu preukázať, či skutočne pracoval nad takýto limit za rozhodné obdobie. Nie všetky hodiny odpracovanej pohotovosti sú totiž hodinami nad maximálny limit pracovného času. Tak isto bolo potrebné zohľadniť nerovnomerné rozvrhnutie služobného času u hasičov v referenčnom období 6 mesiacov, čím sa súd prvej inštancie nezaoberal. Žalovaný mal za to, že tabuľky priložené k žalobe nemožno považovať za dôkaz, ktorý by preukazoval výšku ujmy. Zdôraznil, že dôkazné bremeno v sporovom konaní zaťažuje žalobcu, pričom žalobca nepreukázal ani riadne neodôvodnil výšku ujmy, ktorá mu mala byť spôsobená.

25. Výšku priznanej náhrady považoval za neprimeranú porovnaním výšky náhrad, ktorá je priznávaná obetiam trestných činov, ktorých ujma je v porovnaní s údajnou ujmovou žalobcu podstatne vyššia. Podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva náhrada nemajetkovej ujmy musí byť rozumne primeraná utrpenej ujme na povesti, pričom pri určovaní výšky náhrady ujmy treba vychádzať z dôkazov preukazujúcich výšku ujmy. Podľa jeho názoru žalobca nepreukázal zásah do súkromného, rodinného života, či neoprávnený zásah, ktorý by sa odrazil napr. v medziľudských vzťahoch, či nepriaznivost'

zdravotného stavu v príčinnej súvislosti s výkonom povolania v takej miere, ktorá by odôvodňovala výšku priznanej sumy.

26. Pri rozhodovaní o nemajetkovej ujme bolo taktiež nevyhnutné, aby súd zdôraznil, prečo nebolo pre žalobcu postačujúce zadošŕučenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, resp. čím bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby, ktorá by odôvodňovala priznanie nemajetkovej ujmy v danej výške. Náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch môže súd podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka priznať len ako sekundárnu kompenzáciu vtedy, ak by iná náprava nebola možná, resp. ak by sa takáto satisfakcia nezdala postačujúca, avšak vždy len vtedy, ak bola v značnej miere znížená dôstojnosť fyzickej osoby alebo i vážnosť v spoločnosti, čo v prípade žalobcu nebolo preukázané. Žalovaný mal tak za to, že v súdnom konaní nebolo na základe výpovede žalobcu ani iným dôkazným prostriedkom preukázané, ako súčasný stav zasahuje do osobnostnej sféry žalobcu, ako základný predpoklad pre vznik nemajetkovej ujmy.

27. Žalovaný odvolaním tiež napadol výrok rozsudku okresného súdu o náhrade trov konania. V kontexte svojho odvolania uviedol, že s názorom súdu prvej inštancie sa nestotožňuje, podľa jeho názoru žalobca nesprávne uplatnil nárok, v danom prípade ide o nesprávne právne posúdenie veci. Uviedol, že ak by odvolací súd vyhovel odvolaniu žalovaného, výrok o trovách konania musí byť zmenený v prospech žalovaného. Preto žiadal priznať náhradu trov konania.

Vyjadrenie k odvolaniu

28. Žalobca poukázal na § 3 CSP, v zmysle ktorého súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejednávajú a nerozhodujú iné orgány. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcovi porušením práva Únie v dôsledku nesprávnej transpozície smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi súkromnoprávne spory. Súdne rozhodnutie o takomto nároku patrí do právomoci príslušných vnútroštátnych súdov. V súlade s judikatúrou Európskeho súdneho dvora (EÚ) majú vnútroštátne súdy povinnosť vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom EÚ. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie a uprednostniť únieové právo pred vnútroštátnou normou. Týmto sa zabezpečuje prednosť práva EÚ pred vnútroštátnym právom a zohľadňuje sa trvalý zreteľ na hodnoty, ktoré sú týmto právom chránené.

29. K námietke o nedostatku pasívnej vecnej legitímácie uviedol, že podľa ustanovenia § 21 Občianskeho zákonníka, ak je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je právnickou osobou. Žalovaný, ako členský štát a adresát smernice 2003/88/ES po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie, je zodpovedný za prijatie všetkých opatrení legislatívnej aj faktickej povahy s cieľom dosiahnutia účelu smernice. V konaní o náhradu škody spôsobenej nesprávnym prebratím smernice 2003/88/ES do právneho poriadku je pasívne vecne legitimovaná Slovenská republika (štát). Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky, ako ústredný orgán štátnej správy pre Hasičský a záchranný zbor, koná v konaní za Slovenskú republiku. Námietka nedostatku pasívnej vecnej legitímácie žalovaného nie je dôvodná.

30. Ohľadom pôsobnosti smernice 2003/88/ES zotrval na svojej argumentácii uvedenej v žalobe a nastolenej v konaní. Žalovaný sa odvoláva na Smernicu 2003/88/ES a Smernicu 89/391/EHS v súvislosti so službou príslušníkov Hasičského a záchranného zboru. Argumentuje, že štátna služba týchto príslušníkov sa môže subsumovať pod negatívne vymedzenie Smernice 89/391/EHS, a preto sa u nich neuplatňujú ustanovenia Smernice 2003/88/ES týkajúce sa služobného času a odmeňovania. Vzhľadom na túto argumentáciu nemohla vzniknúť žiadna škoda, ktorá by bola predmetom žaloby. Žalovaný prišiel k záveru, že nakoľko hasiči sa podieľajú aj na civilnej ochrane obyvateľstva, Smernica 2003/88/ES sa na nich nemôže vzťahovať, a preto žalobcovi v zmysle žaloby nemohla vzniknúť žiadna škoda.

31. Voči týmto argumentom žalobca uviedol, že Smernica 89/391/EHS nevylučuje služby civilnej ochrany ako také, ale len určité osobitné činnosti týchto služieb. Výnimka uvedená v čl. 2 ods. 2 tejto smernice bola prijatá za účelom zabezpečenia riadneho fungovania služieb nevyhnutných na ochranu verejnej bezpečnosti, zdravia a poriadku, napríklad v prípade katastrof, kedy nie je možné rozvrhnúť pracovný čas pre zásahové záchranné tímy. Rovnako aj novšia judikatúra potvrdzuje, že Smernica 2003/88/ES sa uplatňuje na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne, za obvyklých

podmienok a v súlade s poslaním príslušnej služby. Poukázal na rozhodnutie ESD vo veci Pfeiffer, a tiež Uznesenie ESD prijaté vo veci C-52/04, Personalrat der Feuerwehr Hamburg, ktoré potvrdzuje, že na „činnosti zásahových síl verejnej hasičskej služby sa nevzťahuje výnimka uvedená v čl.2 ods.2 smernice č.89/131/EHS, ale tieto činnosti naopak patria do pôsobnosti tejto smernice, pokiaľ sú vykonávané za obvyklých podmienok“ (bod 57).

32. Zdôraznil aj novšiu judikatúru ESD, napr. vec C-518/15, R. Matzak, z ktorej vyplýva, že Smernica 2003/88/ES sa vzťahuje na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne. Táto smernica sa nevzťahuje len na boj proti požiarom, ale aj na poskytovanie pomoci iným spôsobom, ak sú tieto činnosti vykonávané za obvyklých podmienok a v súlade s poslaním príslušnej služby. Okrem toho Smernica 2003/88/ES výslovne uvádza aj protipožiarne služby a služby civilnej ochrany. Preto nie je možné súhlasiť s tvrdením žalovaného, že táto smernica sa nevzťahuje na protipožiarne služby a služby civilnej ochrany vykonávané Hasičským a záchranným zborom SR.

33. K tvrdeniu o odpočinku žalobcu počas pohotovosti poukázal na to, že Súdny dvor Európskej únie v rozsudku C-514/20 spresnil pojem "pracovný čas" v súvislosti s dobou pracovnej pohotovosti vo forme nepretržitej dostupnosti. Podľa tohto rozhodnutia sa čas pracovnej pohotovosti, kedy pracovník musí byť na svojom pracovisku a okamžite k dispozícii zamestnávateľovi, kvalifikuje ako "pracovný čas" podľa Smernice 2003/88, bez ohľadu na to, či skutočne vykonáva pracovnú činnosť počas tejto doby. Tieto závery sú potvrdené aj v iných judikatúrach, napríklad v prípade Jaeger (C-151/02) EU:C:2003:437, bod 65; Pfeiffer a i., C-397/01 až C-403/01, bod 93, ako aj Dellas a i., C-14/04, body 46 a 58). Smernica 2003/88/ES stanovuje požiadavky týkajúce sa maximálneho pracovného času a minimálnej doby odpočinku. Tieto pravidlá sociálneho práva majú osobitný význam a majú sa vzťahovať na každého pracovníka. Dodržiavanie týchto pravidiel nesmie závisieť len od ekonomických úvah. Smernica tiež zabezpečuje právo pracovníkov na obmedzenie pracovného času a primeraný odpočinok. Je dôležité, aby sa tieto ustanovenia vykladali v prospech práv pracovníkov.

34. Za nedôvodnú považoval aj námietku žalovaného „priloženými tabuľkami“, ktoré nemožno považovať za dôkaz. Evidencia pracovného času žalobcu obsahuje plánované hodiny (označované ako "PH") a skutočne odpracované hodiny (označované ako "OH"). Výpis z dochádzkového systému SAP, ktorý bol predložený súdu zo strany žalobcu za daný mesiac, prestal byť platným rozvrhom služobného času hneď po ukončení tohto mesiaca. Nadriadený žalobcu potvrdil do evidencie softvéru SAP skutočne odpracované hodiny žalobcu za daný mesiac (bez času služobnej pohotovosti). Údaj o rozdiel medzi plánovaným a skutočne odpracovaným časom (označovaný ako "RO"), ktorý je uvedený v predloženej výpise za každý mesiac, potvrdzuje reálne odpracované hodiny žalobcu (bez času služobnej pohotovosti) a teda neopodstatnenosť námietky žalovaného. Údaje zo softvéru SAP, t. j. údaje z dochádzkového systému používaného zamestnávateľom žalobcu, žalovaný zavádzajúco označuje len za „tabuľky priložené k žalobe“, a to napriek tomu, že práve na základe týchto údajov z predmetného softvéru SAP sa u príslušníkov HaZZ SR vypočítava každý mesiac jeho služobný príjem.

35. K námietkam vo vzťahu k náhrade škody a výške nemajetkovej ujmy uviedol, že žalovaný argumentuje, že medzi porušením práva Únie a vznikom škody žalobcu nie je príčinná súvislosť, pretože žalobca neupozornil svojho zamestnávateľa na porušovanie jeho práv a nepožiadal ho o náhradu škody. Avšak judikatúra Súdneho dvora Európskej únie (SD EÚ) v prípade C-429/09 a C-445/06 stanovuje, že poškodeným osobám nie je potrebné systematicky využívať všetky právne prostriedky, ak by to spôsobilo nadmerné ťažkosti alebo nebolo možné rozumne vyžadovať. Týmto by sa aj spochybnilo právo na náhradu škody, ktoré má základ v právnom poriadku Únie. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES nevyžaduje, aby pracovníci požiadali svojho zamestnávateľa o dodržiavanie minimálnych požiadaviek upravených týmto ustanovením. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu vzniknutú žalobcovi boli teda splnené.

36. Žalobca sa nestotožnil ani s námietkou žalovaného k výške náhrady. Poukázal na ustálenú rozhodovaciu prax odvolacieho súdu, Krajského súdu Banská Bystrica, ktorý k stanoveniu výšky nemajetkovej ujmy v skutkovo obdobných veciach vo svojich rozsudkoch uviedol, že: „vzhľadom na špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva únie a trvanie zásahu nie je dobre možné porovnanie s inými obdobnými prípadmi zásahov (napr. v prípade zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny ide o rozdielne skutkové okolnosti)“ - bod 6.11 rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 17Co/71/2022 z 26.10.2022, bod 24. rozsudku

Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 17Co/78/2022 z 23.11.2022, bod 24. rozsudku Krajského súdu Banská Bystrica, sp. zn. 17Co/77/2022 zo dňa 23.11.2022). Rozsudok prvej inštancie preto žiadal ako vecne správny potvrdiť a priznať mu náhradu trov odvolacieho konania.

Replika

37. Žalovaný zotrval na svojich argumentoch. Žalobu nepovažuje za dôvodnú a s argumentáciou žalobcu sa nestotožnil.

Právne posúdenie odvolacím súdom

38. Krajský súd, ako súd odvolací, preskúmal vec podľa § 379, 380 ods. 1, 2 CSP a bez nariadenia pojednávania podľa § 385 ods. 1 (a contrario) CSP rozsudok okresného súdu v napadnutej časti podľa § 387 ods. 1, 2 CSP potvrdil.

39. Podľa § 387 ods. 1 CSP odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne. Podľa ods. 2 ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

40. Odvolací súd tak po preskúmaní veci na základe uplatnených odvolacích dôvodov žalovaným dospel k záveru, že rozhodnutie súdu prvej inštancie je vecne správne. Súd prvej inštancie vykonal dokazovanie, na základe ktorého dospel k správnym skutkovým záverom, na ktoré aplikoval relevantné právne normy a tieto aj správne vyložil. Odvolací súd sa v celom rozsahu stotožňuje s daným rozhodnutím aj jeho odôvodnením a na zdôraznenie správnosti dopĺňa nasledujúce argumenty.

41. Žalobca ako príslušník Hasičského a záchranného zboru s miestom výkonu služby v Rimavskej Sobote výpisom z dochádzkového systému aj z prehľadu odpracovaných hodín za obdobie 24.4.2019 až 23.4.2022 preukazoval, že v danom období bolo porušované jeho právo na 48 hodinový týždenný pracovný čas vyplývajúci z článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES, právo na primeraný odpočinok po práci, za čo požadoval od Slovenskej republiky ako členského štátu Európskej únie náhradu nemajetkovej ujmy vo forme finančného plnenia. Okresný súd mal preukázané, že žalobca vo viacerých referenčných obdobiach odpracoval týždenný pracovný čas presahujúci maximálny limit 48 hodinového týždenného pracovného času stanovený v čl. 6 písm. b) smernice 2003/88/ES, lebo do odpracovaného týždenného pracovného času žalobcu bol započítaný len čas reálne odpracovaných hodín.

42. Žalovaný napadol odvolaním rozsudok okresného súdu z dôvodov podľa § 365 ods. 1 písm. d), písm. f) a písm. h) CSP.

43. Podľa § 365 ods. 1 CSP odvolanie možno odôvodniť len tým, že písm. d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, písm. f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam, písm. h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci.

44. Ústavný súd Slovenskej republiky v uznesení sp. zn. IV. ÚS 90/2019 z 05. 11. 2019 vyslovil názor, že iba citácia zákona pre vymedzenie odvolacích dôvodov nepostačuje. Nakoľko žalovaný podľa § 365 ods. 1 písm. d) CSP žiadnym spôsobom nekonkretizoval vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, uvedený odvolací dôvod nebol uplatnený spôsobom postačujúcim na prieskum rozhodnutia súdu prvej inštancie. Odvolací súd sa tak zaoberal iba odvolacími dôvodmi žalovaného v zmysle § 365 ods. 1 písm. f) a písm. h) CSP.

45. Žalovaný v odvolaní namietal, že právo konštatovať, že obsah Smernice 2003/88/ES bol do zákona č. 315/2001 Z. z. prevzatý nesprávne a že nespadá do kompetencie súdu prvej inštancie, resp. do kompetencie iného všeobecného súdu členského štátu Európskej únie. Odvolací súd sa s týmto tvrdením žalovaného nestotožňuje.

46. Podľa § 3 ods. 1 CSP súdy prejednávajú a rozhodujú súkromnoprávne spory a iné súkromnoprávne veci, ak ich podľa zákona neprejjednávajú a nerozhodujú iné orgány.

47. Spor o náhradu škody spôsobenej jednotlivcom porušením práva Únie v dôsledku nesprávneho prebratia (transpozície) smernice do vnútroštátneho právneho poriadku možno zaradiť medzi tzv. súkromnoprávne spory. Skutočnosť, že žalovaným v takomto spore je štát, je bez právneho významu. Pokiaľ je účastníkom občianskoprávných vzťahov štát, je podľa § 21 Občianskeho zákonníka právnickou osobou. Z judikatúry Súdneho dvora jednoznačne vyplýva, že spory o náhradu škody spôsobenej porušením práva únie medzi jednotlivcom a štátom majú rozhodovať príslušné vnútroštátne súdy.

48. Súd prvej inštancie bol v rámci svojej právomoci v prejednávacom spore oprávnený a povinný skúmať, či zo strany žalovaného došlo k tvrdenému porušeniu práva Únie pri preberaní Smernice do právneho poriadku Slovenskej republiky, to znamená skúmať, či zákon č. 315/2001 Z. z. zodpovedá cieľom článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES. Každý vnútroštátny súd členského štátu EÚ je v rámci svojich právomocí a voľnej úvahy, ktorú mu priznáva vnútroštátne právo, povinný vykladať vnútroštátne ustanovenia čo najviac v súlade s právom únie. Ak takáto interpretácia nie je možná, súd je povinný bezodkladne neaplikovať nezlučiteľné vnútroštátne ustanovenie bez toho, aby požiadal alebo vyčkal na predchádzajúcu legislatívnu úpravu ktorou by sa mala uviesť vnútroštátna právna norma do súladu s úniou (C-231-233/06, C-128-131/07). Každý vnútroštátny súd musí rešpektovať prednosť úniou práva pred vnútroštátnym právom a nemôže sa zbaviť povinnosti uprednostniť úniou normu pred vnútroštátnou normou. Súd prvej inštancie tak mal právomoc posudzovať súlad zákona č. 315/2001 Z. z. so Smernicou 2003/88/ES.

49. Odvolací súd poukazuje na to, že žalovaný v rámci preberania Smernice 2003/88/ES po vstupe do Európskej únie nezohľadnil skutočnosť, že pracovná (služobná) pohotovosť predstavuje pracovný (služobný) čas pracovníka. Cieľ článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES nebol v prípade zákona č. 315/2001 Z. z. dosiahnutý. Vo všeobecnosti platí, že smernica ako špecifický prameň práva Únie vyžaduje od členských štátov, aby dosiahli cieľ sledovaný smernicou prijatím transpozíčných opatrení vo svojom právnom poriadku. Na tento účel musia byť ustanovenia smernice prebraté tak, aby bola ich záväznosť nespochybniteľná, aby sa zachovala ich konkrétnosť, presnosť a jasnosť a aby sa prebratím Smernice do vnútroštátneho práva dosiahol stav, ktorý je v súlade s účelom sledovaným smernicou a zaručuje jej úplnú účinnosť v členskom štáte. Z hľadiska prejednávaneho sporu článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES jednoznačne stanovuje, že priemerný pracovný čas pre každé obdobie siedmich dní vrátane nadčasov neprekročí 48 hodín.

50. Podľa § 85 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z., služobný čas príslušníka je časový úsek, v ktorom príslušník vykonáva štátnu službu a je k dispozícii služobnému úradu. Podľa ods. 2 prvá veta zákona, služobný čas príslušníka je 40 hodín týždenne.

51. Podľa § 86 ods. 1 a 2 zákona č. 315/2001 Z. z. služobný čas príslušníkov môže byť rozvrhnutý nerovnomerne. Nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov. Pri nerovnomernom rozvrhnutí nesmie byť dĺžka služobného času v jednotlivých služobných dňoch vyššia ako 18 hodín. Celková dĺžka vykonávania štátnej služby a na ňu bezprostredne nadväzujúcej určenej služobnej pohotovosti v mieste vykonávania štátnej služby je najviac 24 hodín v služobnom dni.

52. Podľa § 92 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. služobný úrad určuje príslušníkovi služobnú pohotovosť v štátnej službe v mieste vykonávania štátnej služby, ktorá bezprostredne nadväzuje na vykonávanie štátnej služby podľa § 86 ods. 2 v rámci rozvrhnutia služobného času.

53. Z citovaných ustanovení zákona č. 315/2001 Z. z. vyplýva, že zákon oddeľuje vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci služobného času a vykonávanie štátnej služby príslušníka Hasičského a záchranného zboru v rámci určenej služobnej pohotovosti. Aj keď v oboch prípadoch ide o výkon štátnej služby, služobná pohotovosť sa nezapočítava do služobného času príslušníka Hasičského a záchranného zboru. Smernica 2003/88/ES v článku 2 bod 1 a 2 ustanovuje, že pracovný čas predstavuje akýkoľvek čas, počas ktorého pracovník pracuje podľa pokynov zamestnávateľa a vykonáva svoju činnosť alebo povinnosti v súlade s vnútroštátnymi predpismi a (alebo) praxou a čas odpočinku je akýkoľvek čas, ktorý nie je pracovným časom. Z uvedeného vyplýva, že čas určenej služobnej pohotovosti príslušníka Hasičského a záchranného zboru má byť súčasťou

služobného času, pretože nejde o čas odpočinku. Zákon č. 315/2001 Z. z. tak jednoznačne v rozpore so Smernicou 2003/88/ES zo služobného (pracovného) času príslušníka Hasičského a záchranného zboru vyčleňuje čas určenej služobnej pohotovosti. Smernica 2003/88/ES pritom neumožňuje, aby členské štáty ponechali v platnosti alebo prijali inú definíciu pojmu „pracovný čas“, ako je definícia uvedená v smernici. Posudzované ustanovenia § 85 ods. 1 a 2, § 86 ods. 1 a 2 a § 92 ods. 1 boli prakticky v totožnom znení súčasťou zákona č. 315/2001 Z. z. už v pôvodne prijatom znení účinnom od 01.04.2002. Po vstupe Slovenskej republiky do Európskej únie dňa 01.05.2004 došlo k zmene uvedených ustanovení zákonom č. 82/2009 Z. z. s účinnosťou od 01.04.2009. Podľa dôvodovej správy k zákonu č. 82/2009 Z. z. dôvodom úpravy malo byť zosúladenie s právom Únie. Zákonom č. 400/2011 Z. z. s účinnosťou od 01.01.2012 sa v ustanovení § 86 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z. zakotvilo, že nerovnomerne rozvrhnutý služobný čas príslušníkov je rozvrhnutý na obdobie šiestich mesiacov (referenčné obdobie).

54. Ohľadne námietky žalovaného, či sa Smernica 2003/88/ES vzťahuje aj na žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru, odvolací súd uvádza, že pri rozhodovaní je potrebné vychádzať nielen zo samotného znenia Smernice 2003/88/ES, ale aj z príslušnej judikatúry SD EÚ, pretože súd je povinný plne uplatňovať výklad práva Únie, ktorý podal Súdny dvor (rozsudok C-261/21 zo dňa 07. 07. 2022). Súdny dvor rozhodol, že článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES má priamy účinok, teda priznáva jednotlivcom práva, ktoré môžu uplatniť priamo v konaní pred vnútroštátnymi súdmi. Súdny dvor tiež rozhodol, že Smernica sa má uplatniť na činnosti hasičského zboru, aj keď sú vykonávané zásahovými silami v teréne a nezáleží na tom, či sú zamerané na boj proti požiarom, alebo na poskytnutie pomoci iným osobám, ak sú vykonávané za obvyklých podmienok v súlade s poslaním im zvereným, a to aj vtedy, keď zásahy, ku ktorým môžu tieto činnosti viesť, sú svojím charakterom nepredvídateľné a môžu vystaviť pracovníkom určitým rizikám. Na účely Smernice 2003/88/ES nemôže byť pojem pracovníka vykladaný rôzne podľa vnútroštátnych právnych predpisov, ale má autonómny význam právo Únie, keď za pracovníka sa považuje každý, kto vykonáva skutočné a konkrétne činnosti pre zamestnávateľa a právna povaha pracovnoprávneho vzťahu z hľadiska vnútroštátneho práva nemôže mať nijaký dosah na postavenie pracovníka v zmysle práva Únie. Skutočnosť, či je niekto podľa vnútroštátneho práva profesionálny alebo dobrovoľný hasič nie je relevantná na charakteristiky pracovníka, na ktorého sa vzťahujú ustanovenia Smernice 2003/88/ES (C-397/01 až C-403/01 vo veci Pfeiffer, body 52 a 55, C-429/09 vo veci Fuß, bod 27 až 30, C-518/15 vo veci Matzak).

55. Odvolacia námietka žalovaného, že Smernica 2003/88/ES sa nevzťahuje na žalobcu ako príslušníka Hasičského a záchranného zboru, je tak nedôvodná. Bez právneho významu je aj fakt, či takýto príslušník plní svoje úlohy v pracovnom (služobnom) pomere ako hasič dobrovoľný, mestský alebo štátny. Článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES v rozsahu, v akom ukladá členským štátom maximálnu hranicu priemerného týždenného pracovného času, ktorá musí byť ako minimálna požiadavka priznaná každému pracovníkovi, predstavuje dôležité pravidlo práva Únie, ktoré jednotlivcom priznáva práva, ktorých sa môžu dovoliavať priamo pred vnútroštátnymi súdmi (C-429/09 vo veci Fuß, body 33 až 35). Členské štáty nemôžu jednostranne určiť rozsah pôsobnosti článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES tak, aby uplatnenie z neho plynúceho nároku viazali na nejakú podmienku alebo ho určitým spôsobom obmedzovali (C-397/01 vo veci Pfeiffer bod 99, C-429/09 vo veci Fuß, body 35 a 52). Súdny dvor tiež opakovane judikoval, že čas pracovnej pohotovosti na pracovisku je potrebné v celom rozsahu zahrnúť do výpočtu maximálneho denného alebo týždenného pracovného času (C-397/01 vo veci Pfeiffer, bod 95) a konštatoval, že pracovná pohotovosť vykonávaná pracovníkom v režime fyzickej prítomnosti v zariadení zamestnávateľa sa považuje ako celok za pracovný čas nezávisle od toho, akú prácu skutočne pracovník vykonáva (C-437/05 vo veci Vorel, bod 27). Osobitne v prípade hasičov súdny dvor potvrdil, že pracovný čas zodpovedajúci pracovnej pohotovosti a pohotovostnej službe, počas ktorých je dotknutý pracovník fyzicky prítomný na pracovisku, je súčasťou pojmu pracovný čas a nesmie prekročiť maximálny týždenný pracovný čas ustanovený smernicou 2003/88/ES (C-429/09 vo veci Fuß, C-52/04 vo veci Personalrat der Feuerwehr Hamburg). Nakoľko žalobca musí byť počas výkonu služobnej pohotovosti k dispozícii zamestnávateľovi na pracovisku, celý čas služobnej pohotovosti je potrebné započítavať do pracovného času žalobcu. Bez vplyvu na porušenie článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES je preto aj skutočnosť, že za pracovnú pohotovosť je žalobcovi vyplácaná náhrada (§ 122 ods. 1 zákona č. 315/2001 Z. z.). Záver, že čas služobnej pohotovosti žalobcu je potrebné započítavať do jeho pracovného času vyplýva aj z aktuálnej judikatúry súdneho dvora, podľa ktorej ak povaha a rozsah povinností a režim zodpovednosti, ktorý sa vzťahuje na pracovníka, vyžadujú jeho fyzickú prítomnosť na mieste výkonu práce, resp. povinnosť byť pre svojho zamestnávateľa k dispozícii a obmedzenia uložené tomuto pracovníkovi počas doby pohotovosti sú takej povahy, že objektívne a veľmi významne

ovplyvňujú možnosť tohto pracovníka slobodne nakladať v tejto dobe s časom, v rámci ktorého sa od neho výkon práce nepožaduje, a venovať tento čas svojim vlastným záujmom, predstavuje táto doba služobnej pohotovosti pracovný čas pracovníka (C-214/20 zo dňa 11.11.2021, C-580/19 zo dňa 09.03.2021, C-107/19 zo dňa 09.09.2021 a C-344/19 zo dňa 09.03.2021). Tento záver sa preto vzťahuje aj na žalobcu.

56. Čo sa týka samotného nároku na náhradu škody, predpoklady, že žalovaný zodpovedá za škodu spôsobenú žalobcovi porušením jeho práva vyplývajúceho z noriem Únie, vyplývajú z judikatúry Súdneho dvora, podľa ktorej štát zodpovedá jednotlivcovi za škodu spôsobenú porušením práva Únie, ak: (a) porušená norma práva Únie priznáva právo fyzickým osobám alebo právnickým osobám alebo zakladá povinnosť pre členský štát, (b) porušenie práva Únie je dostatočne závažné a (c) medzi porušením práva Únie členským štátom a vznikom škody jednotlivca existuje príčinná súvislosť s tým, že o výške náhrady škody vždy rozhoduje vnútroštátny súd. Predpoklady zodpovednosti žalovaného za škodu spôsobenú žalobcovi v dôsledku porušenia práva Únie sú splnené, pretože: článok 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES priznáva pracovníkom právo na priemerný týždenný pracovný čas vrátane nadčasov v rozsahu 48 hodín. Ustanovenie článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES nebolo do právneho poriadku Slovenskej republiky prebraté správne, pretože slovenský právny poriadok umožňuje, aby priemerný týždenný pracovný čas žalobcu vrátane nadčasov presiahol 48 hodín. Na záver o porušení článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES nemá vplyv ani skutočnosť, že žalovaný v zmysle článku 16 písm. b) Smernice 2003/88/ES v spojení s článkom 17 ods. 3 písm. b) bod iii) Smernice 2003/88/ES uplatnil na výpočet priemerného pracovného času žalobcu referenčné obdobie 6 mesiacov (§ 86 ods. 1 druhá veta zákona č. 315/2001 Z. z.), pretože podľa výsledkov dokazovania v spornom období žalobcov priemerný služobný čas každý mesiac presiahol hranicu 48 hodín. Porušenie článku 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES vo vzťahu k žalobcovi je dostatočne závažné, pretože ide o porušenie jasnej a konkrétnej normy Únie, ktorá pokiaľ ide o hornú hranicu priemerného týždenného pracovného času neponecháva členským štátom priestor na voľnú úvahu a súčasne ide o porušenie práva Únie, ktoré je v zjavnom rozpore s judikatúrou súdneho dvora (napr. C-429/09).

57. Účelom stanovenia maximálneho týždenného pracovného času podľa Smernice 2003/88/ES je zabezpečenie potreby odpočinku, aby pracovník (žalobca) v dôsledku vyčerpania alebo iného nepravidelného rozvrhnutia práce nespôsobil úraz sebe ani spolupracovníkom alebo iným osobám a aby si krátkodobo alebo dlhodobo nepoškodil zdravie. Pokiaľ súčasne došlo k zásahu do práva žalobcu na súkromie a rodinný život (článok 19 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky), pretože musel reálne odpracovať viac, ako bol povinný v zmysle Smernice 2003/88/ES a na úkor svojich blízkych musel tráviť čas v práci a prichádzal o čas, ktorý by chcel a mohol venovať svojim najbližším, rodine, priateľom, záľubám, resp. iným aktivitám, ktoré nesúvisia s jeho pracovným zaradením, došlo k zásahu do práv osobnostných práv žalobcu. Pokiaľ ide o rozsah náhrady škody spôsobenej porušením práva Únie jednotlivcovi táto má byť primeraná, aby mohla zabezpečiť skutočnú ochranu únieových práv. Vo svojom rozsudku vo veci C-46/93, Brasserie du Pêcheur, (bod 82) ESD zdôraznil, že vnútroštátny súd sa v konaní o náhradu škody musí osobitne ubezpečiť, že zvolený spôsob náhrady škody je v súlade so zásadou rovnocennosti (ekvivalencie), ktorú treba posúdiť s prihliadnutím na náhrady škody poskytované vnútroštátnymi súdmi v rámci sťažností alebo podobných žalôb opierajúcich sa o vnútroštátne právo (bod 95 citovaného rozsudku ESD). Každý členský štát vo vzťahu k nárokom na náhradu škody, ktoré majú základ v práve Únie napraviť následky spôsobenej škody podľa vnútroštátneho práva upravujúceho zodpovednosť za spôsobenú škodu pričom podmienky náhrady škody stanovené vo vnútroštátnych právnych úpravách nesmú byť menej výhodné ako podmienky týkajúce sa obdobných vnútroštátnych prostriedkov nápravy (zásada rovnocennosti) a nemôžu byť upravené tak aby viedli k praktickej nemožnosti alebo nadmernému sťaženiu získania náhrady pred vnútroštátnymi súdmi (zásada efektivity) (Rozsudok ESD C-524/04, Test Claimant, bod 123).

58. Zásah do osobnosti žalobcu spôsobený tým, že žalobca v rozhodnom období pracoval viac ako 48 hodín priemerne (a súčasne viac ako 40 hodín týždenne podľa § 85 ods. 2 veta prvá zákona č. 315/2001 Z. z.), v konaní pred súdom prvej inštancie preukázaný bol. Žalobca nielenže pracoval nad maximálne prípustný rozsah týždenného pracovného času, ale v rozpore s článkom 6 písm. b) Smernice 2003/88/ES v spojení s článkom 2 bod 1 Smernice 2003/88/ES mu odpracované hodiny určenej služobnej pohotovosti neboli započítané do odpracovaného času.

59. Vychádzajúc z povahy škody, ktorá má nemajetkovú povahu (škoda vzniknutá v dôsledku straty času odpočinku, na ktorý by mal žalobca nárok v prípade rešpektovania jeho 48 hodinovej týždenej pracovnej doby), ako aj z podmienok jej uplatnenia je v slovenskom právnom poriadku možno použiť pravidlá týkajúce sa náhrady nemajetkovej ujmy fyzickej osobe ktorá podľa §§ 11-13 Občianskeho zákonníka nakoľko tieto ustanovenia upravujú vzťahy obsahom aj účelom najbližšie k náhrade škody žalobcu v dôsledku porušenia jeho únieového práva. V tejto súvislosti je potrebné uviesť, že aj únieové právo uznáva, že v dôsledku jeho porušenia môže dôjsť u poškodenej osoby k náhrade nemateriálnej ujmy. (Čl.82 Nariadenia EÚ č. 2016/679). Pri porušení únieového práva Slovenskou republikou môže dôjsť k náhrade nemateriálnej ujmy v peniazoch (§ 17 zákona č.514/2003 Z. z. o zodpovednosti štátu za škodu spôsobenú pri výkone verejnej moci).

60. Pokiaľ žalovaný v odvolaní namietal, že neboli splnené podmienky pre uplatnenie nároku na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého možno žiadať peňažné odškodnenie len vtedy, ak nie je postačujúce zadosťučinenie podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka a neoprávneným zásahom bola v značnej miere znížená dôstojnosť, resp. vážnosť žalobcu v spoločnosti, odvolací súd uvádza, že so zreteľom na povahu osobnostného práva, ktoré bolo v danom prípade porušené (právo na ochranu zdravia a právo na súkromie) a jeho okolnosti nemožno podmieňovať možnosť uplatnenia peňažnej satisfakcie požadovaním následku, ktorým je zníženie dôstojnosti, resp. vážnosti žalobcu v spoločnosti. Občianskoprávne prostriedky ochrany osobnosti uvedené v § 13 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka sú uvedené len príkladmo, právna úprava nevylučuje, aby fyzická osoba použila aj iné prostriedky ochrany. Z ustanovenia § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka vyplýva, že fyzická osoba má právo najmä sa domáhať, aby sa upustilo od neoprávnených zásahov, aby boli odstránené následky týchto zásahov a aby jej bolo dané primerané zadosťučinenie, pričom týmto zadosťučinením sa rozumie morálna satisfakcia. Peňažná satisfakcia prichádza do úvahy tam, kde by sa satisfakcia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka nejavila ako postačujúca. Vychádzajúc z povahy porušeného práva a okolností, za ktorých k porušeniu došlo (t. j. žalovaný ako členský štát Únie neprijal opatrenia nevyhnutné na zabezpečenie požiadavky, aby nebola prekročená maximálna hranica priemerného týždenného pracovného času podľa článku 6 písm. b/ Smernice 2003/88/ES) je dôvodný záver, že žaloba na upustenie od neoprávneného zásahu ani žaloba na odstránenie trvajúcich následkov nie je na mieste vzhľadom na subjekt zodpovednosti za neoprávnený zásah (štát). Rovnako neprichádza do úvahy ani morálna satisfakcia, ktorou sa podľa súdnej praxe rozumie predovšetkým ospravedlnenie, odvolanie výrokov a podobne. Aj z formulácie § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka vyplýva, že zníženie dôstojnosti a vážnosti fyzickej osoby v spoločnosti je len príkladom, kedy fyzickej osobe môže vzniknúť právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Berúc do úvahy judikatúru ESD možno nárok na náhradu takto vzniknutej škody podľa únieového práva posúdiť ako nemajetkovú ujmu v zmysle slovenského práva k náhrade ktorej dochádza v peniazoch. Zákonnú možnosť jej úhrady v peniazoch umožňuje § 13 ods. 2 OZ pretože ju nepodmieňuje výlučne situáciami zníženia dôstojnosti fyzickej osoby v značnej miere alebo jej vážnosti v spoločnosti („najmä“). Ustanovenia § 13 ods. 2 OZ totiž uvádza prípady kedy je možné s ohľadom na intenzitu zásahu priznať náhradu nemajetkovú ujmy v peniazoch len demonštratívne. Nemožno preto túto možnosť spájať iba so zásahmi proti dôstojnosti fyzickej osoby a jej vážnosti v spoločnosti (Rozsudok NS ČR sp. zn. 30Cdo 2304/99).

61. Žalobcovi ako fyzickej osobe vzniklo právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch. Práva žalobcu vyplývajúce zo Smernice 2003/88/ES neboli štátom dodržiavané, pričom zároveň bolo pomerne dlhé obdobie porušované právo žalobcu na odpočinok, a to aj napriek tomu, že žalobca v spoločnosti plní zodpovedné úlohy, preto bolo dôležité, aby mal možnosť si po práci náležite odpočinúť. Z týchto dôvodov odvolací súd považuje nárok žalobcu za dôvodný a prisúdenú náhradu nemajetkovej ujmy za primeranú, pričom k porušeniu práv žalobcu dochádzalo práve výkonom služobnej pohotovosti. Keďže nemajetkovú ujmu nie je možné nahradiť inak z dôvodu uplynutia času, berúc do úvahy špecifickosť zásahu do osobnosti žalobcu v dôsledku porušenia práva Únie a trvanie tohto zásahu, nie je primerané porovnávanie s inými obdobnými prípadmi zásahov, ako to namietal žalovaný v podanom odvolaní. Prisúdená náhrada nemajetkovej ujmy neprevyšuje ani náhrady priznané v prípadoch zásahov do osobnosti neoprávnenou kritikou, resp. usmrtením člena rodiny alebo obetiam trestných činov.

62. 84. Žalobca sa domáhal náhrady škody vo forme nemajetkovej ujmy vyčíslenej podľa počtu hodín služobnej pohotovosti, ktoré reálne odslúžil, a ktoré mu neboli započítané do služobného času. Nedomáhal sa nemajetkovej ujmy vyčíslenej za presný počet odpracovaných hodín nad limit 48 hodín týždenne. Odvolací súd konštatuje, že ak si žalobca uplatňuje svoj nárok za použitia analógie § 11 a § 13 OZ, tak je daná aplikácia ustanovení o nároku na náhradu nemajetkovej ujmy priznanej fyzickým osobám v prípade zásahu do ich osobnostných práv, nakoľko žalobca v spore preukázal, že pri rozvrhnutí pracovného času, ktorý je a bol v rozpore s právom Európskej únie, prichádzal o svoj voľný čas, ktorý by inak mohol venovať svojej rodine, rozvoju priateľských vzťahov a relaxácii.

63. Súd prvej inštancie jasne a zrozumiteľne odôvodnil, na základe akých skutočností priznal žalobcovi nemajetkovú ujmu, k akej závažnej ujme došlo u žalobcu v dôsledku porušenia jeho osobnostných práv, a preto správne rozhodol, keď priznal žalobcovi nárok na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch, pričom z požadovanej sumy 5.000 EUR priznal sumu 2.500 EUR, a to za 3 roky, od 24. 4. 2019 do 23. 4. 2022. Odvolací súd dopĺňa, že hoci v odvolaní žalovaný nenamietal posúdenie námietky premlčania súdom prvej inštancie, tento správne zdôraznil, že žalobca sa domáhal náhrady nemajetkovej ujmy, ktorá dlhodobo a sústavne vznikala pred podaním žaloby. V danom prípade nejde o náhradu mzdových nárokov. Okresný súd v prevyšujúcej časti súd žalobu zamietol. Odvolací súd vzhľadom na vecnú správnosť rozhodnutia okresného súdu potvrdil rozsudok okresného súdu v prvom výroku o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 2.500 EUR ako aj v závislom treťom výroku o náhrade trov konania. O trovách konania okresný súd rozhodol vzhľadom na úspech žalobcu podľa § 255 ods. 1 CSP, kedy rozhodnutie o výške plnenia záviselo od úvahy súdu, preto procesný úspech posudzoval len vo vzťahu výsledku sporu. Čiastočné zamietnutie žaloby žalobcu v prevyšujúcej časti nemá vplyv na plný úspech žalobcu sporu z priznanej sumy (pozri aj uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. I. ÚS/56/2017 zo dňa 08. 02. 2017). Preto odvolací súd námietky žalovaného k rozhodnutiu o trovách konania nepovažoval za dôvodné, navyac, žalovaný ich viazal k svojmu odvolaniu, v ktorom predpokladal, že bude úspešný.

Trovy odvolacieho konania

64. O trovách odvolacieho konania odvolací súd rozhodol v súlade s ustanovením § 396 ods. 1 CSP, § 255 ods. 1 a § 262 ods. 1 CSP, keď v odvolacom konaní bol v celom rozsahu úspešný žalobca, preto mu odvolací súd priznal náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu, pričom o výške náhrady trov konania rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 CSP).

65. Senát krajského súdu prijal toto rozhodnutie pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 CSP).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. CSP)

Dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) (§ 421 ods. 2 CSP).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,

c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 CSP).

Na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 CSP).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 CSP).

Dovolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 (§ 425 CSP).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 CSP).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).

Ak zákon na podanie nevyžaduje osobitné náležitosti, v podaní sa uvedie,

a) ktorému súdu je určené,

b) kto ho robí,

c) ktorej veci sa týka,

d) čo sa ním sleduje a

e) podpis.

(§ 127 ods. 1 CSP)

Ak ide o podanie urobené v prebiehajúcom konaní, náležitosťou podania je aj uvedenie spisovej značky tohto konania (§ 127 ods. 2 CSP).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo obrátiť sa na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 CSP). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže zároveň so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

Povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je

a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,

c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 CSP).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.